

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל
שניאורסאהן

מליובאוויטש

תזו"מ

מתורגם ומעובד לפי השיחות של לקוטי שיחות חלק יז
(תרגום הפשו)

יוצא לאור על ידי
"מכון לוי יצחק"
כפר חב"ד ב'

שנת חמשת אלפים שבע מאות ושמונים לבריאה
שבעים שנה לנשיאת ב"ק אדמו"ר מלך המשיח

לזכות

החיילת ב"צבאות השם" גאולה שיינא תחי'
ליום הולדתה השלישי לאויוש"ט, ביום כ"ח ניסן ה'תש"פ
ולזכות

אחיותי' החיילות ב"צבאות השם"
נעמי ברכה, חנה שירה, פנינה פערל, ורבקה תחיינה
*

נדפס ע"י הוריהם

הרה"ת ר' טל הלוי וזוגתו מרת שטערנא שרה שיחיו לוי

היי שותף בהפצת עניני "משיח וגאולה"!!!
להקדשות ולפרטים נוספים:
טל.: 753-6844 (718) או 934-7095 (323)
אימייל: info@torah4blind.org

Be A Partner
In Spreading *Inyonei Moshiach U'geula!!!*
To Dedicate This Publication
In Honor Of Your Family Or A Loved Ones
For More Info. Call:
(718) 753-6844 or (323) 934-7095
or email: info@torah4blind.org

For this and other books on Moshiach & Geulah, go to:
<http://www.torah4blind.org>
TO DEDICATE AN ISSUE IN HONOR OF A LOVED ONE, CALL (323) 934-7095

הכתובת להשיג השיחות באינטרנט:
<http://www.torah4blind.org>

א. פירושי רש"י למילה "תנוך"

מן הפסוק 'ולקח הכהן מדם האשם ונתן על תנוך אוזן המטהר...' מצטט רש"י את המילה "תנוך" ומפרש "גדר אמצעי שבאוזן, ולשון תנוך לא נודע לי, והפותרים קורים לו סנדרוס".²

צריך להבין: אמנם, המילה "תנוך" אינה

(1) פרשתנו יד, יד.

(2) מפשטות לשון רש"י משמע שכונתו להגדר שבאמצע האוזן בפני נקב האוזן כמש"ב בפרישה לטור וי"ד סי' שט סק"ז. ט"ז שם סק"ד. וכן מוכח מלשון רש"י בפ' תצוה (שהובא לקמן בפנים) "שבתוך האוזן". ולפי"ז הוא דלא* כת"א כאן (יד. יז. כה. כח) "רום אודנא" (וכן תרגם עה"פ בפ' תצוה ופ' צו דלקמן בפנים. ועד"ז הוא במכילתא דרשב"י משפטים כא, ו: בגבוה שבאוזן, כ"א כתיב"ע כאן (ופ' תצוה וצו שם)**.

ולהעיר משו"ת צ"צ חיו"ד סי' רכט (ראה שם מתויר"ט ולחם חמודות רפ"ו דבכורות) דמוכח מפרש"י בש"ס דגובה של אוזן נק' סחוס (הל' שהובא ברש"י גם בפ' תצוה שם), ומשמע גם מפרש"י (בכורות מ, ב) דעליונה של אוזן כולו נק' תנוך, ועפ"ז יש לפרש ל' "תנוך" ו"גדר האמצעי שבאוזן", גם לפי' א הת"א עיי"ש בארוכה*** – ולכאורה בפירוש המלה ובמציאות אין לחלק בין פירוש רש"י עה"ת לפרש"י על הש"ס.

אבל י"ל שמכיון שמפורש במשנה (שם לו, א) לענין מום "מן החסוס אבל לא מן העור" (אלי' רכה של אוזן – פרש"י שם), משמע שחסוס – "תנוך האוזן" (פרש"י שם) כולל כל העליונה כהתויר"ט וכו'. כי לשון חסוס ותנוך אפשר לפרש גם על העליונה, אבל פ' "תנוך" ו"סחוס" מצ"ע לפרש"י הוא גדר האמצעי ממש כפרישה וט"ז שם. אבל לפי"ז צ"ל שמ"ש הט"ז שם הוא רק בפ' לשון תנוך (בפרש"י) ולהלכה ס"ל שנפגמה בחסרון מן התנוך (שבשו"ע שם) הוא כל העליונה (הקשה) של האוזן, שהרי מפרש סיום לשון השו"ע ולא העור שבשפת האוזן כפרש"י בכורות באל"י רכה – ע"ד מ"ש הרי"א האמליך (נדפס ב"גידיל תורה" ג.י. תשרי תשל"ח ע' לו. וראה שם ע' מב תשובת הרד"ל). אבל בשו"ת הצ"צ שם מוכח לא כן בט"ז. וראה לקמן הערה 13. 37. ואכ"מ.

(* ולא כדעת הגאון (שהובא בראב"ע תצוה כט, כ) "הרך הדבק בעגול האוזן". וברד"ק (בספר השרשים ע' נתן) הדין אשר בקצה האוזן, ועד"ז בש"ך עה"ת בפ' צו. וראה פי' זי"ר (הובא לקמן הערה 25).

(**) עה"פ כאן (וכן בפסוק כה. כז דלקמן) תרגם: על גדירא מצינע דאודנא. בפסוק יז: על חסוס דאודנא. וכן תרגם בתצוה כט, כ. כז. כח. על חסוס דאודנא דאהרן דהוא גדירא דמצינעאה. ובפסוק כד שם. גדירא מיצעא. (***) ולהעיר ממדרש לקח טוב עה"פ כאן: זה גדר האמצעי הקרוב לגבוה של אוזן. ובמדרש הגדול תצוה שם: זה רום של אוזן שהוא גדר האמצעי.

נפוצה כלי"כך בתורה³, אבל היא כבר מוזכרת לפני"כ בחומש, בפרשת צו⁴, ואף לפני"כן, בפרשת תצוה⁵. יתר-על-כן: בפרשת תצוה מפרש רש"י את המילה, ואומר: "תנוך, הוא הסחוס האמצעי" שבתוך האוזן שקורין טנרוס⁶. ואם כך, אם רש"י כבר פירש לפני"כ את המילה "תנוך", מדוע הוא חוזר על כך?

וממה-נפשך: אם ישנה סיבה, מדוע אין רש"י מסתפק בפירושו בפרשת תצוה, והוא צריך לחזור על כך כאשר התורה אומרת שוב את המילה "תנוך", הרי צריך היה רש"י לפרש מילה זו שוב בפעם הקודמת שהיא מופיעה, בפרשת צו?

ב. רש"י אינו חוזר בדיוק על אותו פירוש

לכאורה, ניתן היה לענות בפשטות: בפרשת צו אומר רש"י בתחילה⁸, ש"כל הענין הזה דפרשת המילואים פירשתי בואתה תצוה", ולכן אין הוא צריך לחזור על פירוש המילה "תנוך", המופרשת בפרשת תצוה, באותו ענין. ואילו בפרשתנו, מובאת המילה בענין אחר לגמרי.

אך עדיין אין זה מובן, כי מדברי רש"י כאן מובן, שאין בכונתו רק לחזור על אותו פירוש של המילה "תנוך" כבפרשת תצוה, כי:

נוסף לקשיים המתעוררים: (א) מדוע צריך רש"י בכלל לחזור על פירוש של מילה שכבר הוסברה? (ב) אם בכל זאת יש צורך בחזרה?

(3) ראה ראב"ע תצוה שם "אין לו ריע".

(4) ה, כג. כד.

(5) כט, כ.

(6) כ"ה בדפוס א' וב' ובכו"כ כתי" רש"י. ומה משמע כנ"ל בתויר"ט וצ"צ שכל העליונה נק' "סחוס". ובדפוסים אחרים "הוא הסחוס גדר האמצעי".

(7) כ"ה ברוב הדפוסים ובדפוס ב'. וכ"ה בפרשתנו בדפוס ב' (טינרוס), ובדפוס ראשון הוא כבפרשתנו "טינרוס". ויש גורסים בפרש"י תצוה ופרשתנו "טנדרין". וכ"ה בפרש"י בכורות לו, א ד"ה הסחוס. וברע"ב שם "טנדרים". וברגמ"ה בכורות שם כבפרשתנו "טנדרוס".

(8) ה, ה.

(9) כיון שהוא לשון בלתי רגיל ויתכן שהבן חמש למקרא) לא יזכור מה שפירש בספר חומש שלפנ"ז.

לעילוי נשמת

אי"א נו"נ עוסק בצ"צ

איש אמת תם וישר מלאכתו מלאכת שמים

הרה"ח הרה"ת ר' מנחם אהרן

ב"ר יוסף הכהן ע"ה

ראדאל

אהוב לבריות וחביב לכל אדם

קיבל את כולם בסבר פנים יפות

אוהב שלום ורודף שלום

זכה להיות שליח כ"ק אדמו"ר מה"מ

מסר נפשו לעניני חנוך עטה"ק

קירב משפחות רבות לתורה ומצוות

נטע הכרת הבורא ע"י גילוי נפלאות הבורא

לתלמידים הרבה באהבה

זכה לגדל ולראות בנים ובני בנים

דור ישרים יבורך

עוסקים בתורה ומצוות בדרכי החסידות

ומהם שלוחי המלך

נפטר ביום שני לסדר וטיהרו הכהן

כ"ח ניסן ה'תשע"ז

ת. נ. צ. ב. ה.

(מנוסח המצבה)

*

נדפס ע"י משפחתו שיחו

[קשה לומר שבדיוק את הלעז של מילה זו לא ידע רש"י בעצמו, והוא נזקק לעזרת ה"פותרים" בכך].

ד) גם אם נמצא הסבר לכך שרש"י אינו משתמש בביטוי "בלעז"¹⁴, גם אז קשה להבין מדוע הוא משתמש בתואר כל"כך נדיר – "הפותרים"¹⁵, ולא בביטויים רגילים יותר: "המפרשים", "המתחברים" וכדומה, בדומה¹⁵ ללשון רש"י: מנחם בן סרוק פרוש, חברו וכדומה.

ד. כוונת רש"י לשלול את הסבר "תורת כהנים"

ההסבר לכל זה הוא:

באומרו "ולשון תנוך לא נודע לי" מתכוון רש"י לשלול, לפי פשוטו של מקרא, את הפירוש המובא ב"תורת כהנים" כאן, שממנו מובן בפשטות הקשר המשמעותי בין "תנוך"

אפשר לומר שהוא בכדי שנדע בדיוק מקומו בארון כי בלשון "הסחוס" מצ"ע וגם בלשון "גדר" אמצעי שבאופן אפשר לפרש שכולל כל חלק הקשה שבאופן* כפי התוו"ט והצ"צ בפירוש רש"י על הש"ס (כנ"ל הערה 2, 6). אבל (נוסף על הנ"ל בהערה 2 הרי): א) גם במשנה בש"ס בכורות לו, א ד"ה הסחוס (שבו מפרשים דעת רש"י כנ"ל) כתב "שקורין סנדרין". (ב) בפרש"י תורה מפורש (לכל הדפוסים) "שבתוך הארון" ואין מקום לטעות. ולהעיר מלשון אדה"ז בשו"ע סוף הל' מכירת חמץ שלאחרי הל' פסח. ואכ"מ. וראה לקמן הערה 37.

14) ראה גם פרש"י בראשית א, כו. כו. נח יא, ג. ויצא לו, לו. ועוד. וראה הערה 11. ובתחלת הערה שלפניו. 15) הלשון "פתרון" וכיו"ב נמצא כבר בפרש"י לפניו, ראה לדוגמא: בא יוד, כא. יתרו כ, ח. משפטים כא, יג. שם כג, ב. תרומה כה, יב. שם מ, שם כז, ד. אבל ברוב מהנ"ל פ"י "פתרון" היינו פירוש וביאור המקרא או התיבה שאינו מפורש בכתוב, משא"כ בנדו"ד. 15*) לך טו, ב. ויצא לו, ח. שם, מא. ובכ"מ.

(* לכאורה משמע גם כן בפיה"מ להרמב"ם נגעים פ"ד מ"ט (וראה פיה"מ הוצאת הרב קאפאח). ועפמ"ש בצ"צ פ"י "גדר אמצעי שבאופן" י"ל שכן ט"ל להרמב"ם גם בפ"ז מהל' ביאת המקדש ה"ב, ובידש פ"ה מהל' חזונוי כפרת ולא כמש"כ בתו"ט בכורות שם. ועפ"ז מתורצת קושינו על הכס"מ בהל' ביאת מקדש שם (ועד"ז כתב בשו"ת מלבושי יו"ט יו"ד. סי' יד). אבל כנראה שהצ"צ ט"ל כדעת התו"ט בהרמב"ם. וכדמוכח גם מזה שהשואל להצ"צ (נדפס ב"גידיל תורה" (הנ"ל הערה 2) ע"ו כו ואילך. וראה שם ע"מ) כתב ע"ד הנ"ל בדברי הרמב"ם. והצ"צ תפס דברי התו"ט ולחס חזונוי.

די היה בפירוש בקיצור¹⁰ "גדר אמצעי שבאופן" – בדומה למילה "בוהן" המופיעה אחר-כך בפסוק, אשר בפרשת תצוה הוא מפרש "הגודל בפרק האמצעי", ואילו בפרשתנו הוא אומר בקיצור "גודל".

הרי פירוש רש"י כאן מוסיף ומשנה לעומת פירושו שבפרשת תצוה. הוא מוסיף (א) "ולשון תנוך לא נודע לי", (ב) "והפותרים קורים לו". ולפיכך הכרחי לומר, שרש"י מתכוון לפרש כאן משהו חדש לגבי "תנוך", הקשור דוקא לפירושנו.

ג. שאלות נוספות על פירוש רש"י

כמו-כן יש להבין:

א) מהי כוונת רש"י במילים "לשון תנוך לא נודע לי": אם כוונתו היא שבביטוי "תנוך" אין שום משמעות מיוחדת שבגללה זה "גדר אמצעי שבאופן", הרי ישנם שמות רבים בתורה שאין בהם שום קשר בין משמעות השם לבין הדבר שאותו הוא מכנה, ואפילו בפסוק זה עצמו: את המילה "בוהן" מסביר רש"י "גודל", ואינו אומר "לשון בוהן לא נודע לי", למרות שאין הוא מציין קשר משמעותי בין "בוהן" לבין "גודל".

ב) מדוע הוא אומר "לא נודע לי", שזהו ביטוי שאינו נפוץ אצל רש"י, ואינו אומר בכמוקומות אחרים, "לא ידעתי" וכדומה?

ג) באומרו "והפותרים קורים לו סנדרוס" נראה בפשטות, שרש"י מתכוון¹¹ לכך שזהו ה"לעז"¹² של "תנוך", ואם כך, צריך היה רש"י לומר, כדרכו, ובלעז קורין לו סנדרוס" (או: "סנדרוס בלעז")¹³!

10) וכמו שמצינו כמ"פ בפירוש רש"י שחזור ומפרש פירושו בקיצור פעם ב' מה שכבר פירש לפניו (בחומש) באריכות יותר. וכ"ה בנדו"ד שבתחלת פירושו מקצר לגבי פ"י בפ' תצוה שכתב שם "הוא הסחוס האמצעי שבתוך הארון". ובפרשתנו רק "גדר אמצעי שבאופן". אבל כאן בהמשך פירושו מוסיף ומשנה כדלקמן בפנים.

11) בספר הזכרון בפרש"י כאן "אומרו והפותרים קורין לו סנדרוס לא ידעתי אם היא ארמית או עברית ולכן לא נודע לי לשון תנוך לדעת הפותרים".

12) ברע"ב בכורות שם "בלעז". וברגמ"ה שם "שלועים סנדרוס". וראה ס' השרשים לרד"ק שם.

13) זה שכתב רש"י "קורין לו" (וכן בפ' תצוה: שקורין סנדרוס) ולא כתב סנדרוס בלעז, כדרכו בכ"מ – לכאורה

לעילוי נשמת

הרה"ח הרה"ת אי"א

ר' מנחם מענדל ע"ה

בן הרה"ח הרה"ת ר' אלחנן דובער הי"ד
מאראזאוו

מקושר לכ"ק אדמו"ר מהוריי"צ

וכ"ק אדמו"ר נשיא דורנו מה"מ

נולד בעיר ליובאוויטש

זכה לגור ולקבל קירובים

בבית כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ בעיר רוסטוב

למד מתוך מסירת נפש בישיבת תו"ת במחתרת

שימש כשו"ב

הי' ממייסדי ושימש בתור מנהל ומשפיע

במתיבתא ובית מדרש במוסד חינוך אהלי תורה

וזכה להשפיע לאלפי תלמידים

בהתוועדויותיו הרבות

הכניס רוח חסידית ושמחה לרבים משומעיו

גידל משפחתו לחסידות ולהתקשרות

והרבה מהם שלוחים בכל קצוי תבל

נפטר בשיבה טובה ר"ח שבט ה'תשע"ח

ת. נ. צ. ב. ה.

(מנוסח המצבה)

*

נדפס ע"י משפחתו שיחות

ה. ההסבר של "תורת כהנים"

ב"תורת כהנים" כאן נאמר: "יכול על תוך ודאי, תלמוד-לומר על נוך. אי על נוך – יכול על גובה של אוון²⁰, תלמוד-לומר תוך נוך. הא כיצד? זה גדר אמצעי".

המפרשים²¹ מסבירים, שכוונת ה"תורת כהנים" היא, ש"תנוך" אינו סתם שם ל"גדר אמצעי", אלא הוא: א) מלשון "תוך" בפנים. ותוספת האות "נו" היא כבמילים רבות אחרות בלשון הקודש, הכתובות לפעמים אם "נו" ולפעמים ללא "נו"²². ב) מלשון "נך" – "חומת אנך"²³ – במשמעות של רום²⁴ וגובה²⁵.

השמטת ה"אלף" כאן, והשמטת ה"תי"ו" שם, היא, כדלעיל, כבמילים אחרות בלשון הקודש.

– מוצאים במילים רבות בתנ"ך, שמוסיפים לאותיות השורש "אלף" או "תי"ו", וזה שם עצם, כגון המילה אנך (לפי פירוש רש"י²⁶), ובמילה "בתבונה", אשר אותה מפרש רש"י "מבין דבר..."²⁷, ועוד מילים רבות.

וכיון ש"תנוך" כולל את שתי המשמעויות –

"זה גדר האמצעי" אינו מפרש השייכות לתיבת "תנוך" כבפרשתנו.

(20) כ"ה בתו"כ הנדפסים עם פי' הקרבן אהרן; עם פי' רבינו הלל: עם פי' המלבי"ם. וכן הובא בר"ש ותו"ט נגעים פי"ד מ"ט. וכ"ה בתו"כ ע"פ כת"י רומי מנוקד (יכול על תוך ודיי). אבל בתו"כ הנדפס עם פי' הראב"ד: ת"ל על תנוך אי על תנוך יכול על גובה. ובית רענן גרס (בילקוט): על תנוך ודאי כו' ת"ל אוון אי על אוון וכו'. וכן הועתק בפי' רבינו הלל: יכול על תנוך ודאי. וראה שם בחילופי נוסחאות בפי' ר"ה.

(21) ראה מלבי"ם כאן. וראה ראב"ד וקרנן אהרן בפירושו לתו"כ. ותו"ט נגעים פי"ד מ"ט.

(22) כמו האנפה – ראה לקמן בפנים.

(23) עמוס ז, א.

(24) ראה לעיל הערה 2 שכן תרגם אונקלוס תיבת תנוך "רום אודנא".

(25) וצ"ע במ"ש בקרבן אהרן כאן "לא ידעתי פי' מלת נוך האין מורה על החצון". ובראב"ד לתו"כ כאן "ושמא מוציא אותו מלשון נאספו עלי נכים שפירושו אנשים קשים מאד וכן הגבוה של האוון הוא הקשה שבאוון". ובפי' זית רענן לילקוט שם פי' "על תנוך ודאי": פי' הרכה שהוא למטה באוון. ובפי' רבינו הלל: דהיינו מקום תחתון שבאוון דמשמע תחת נוך. וראה שם בחילופי נוסחאות.

(26) ח"ש כה, ג.

(27) תשא לא, ג.

לבין "גדר האמצעי", כדלהלן בסעיף ה'. רש"י שולל פירוש זה במילים "ולשון תנוך לא נודע לי", כי אין הוא מתאים לפי פשוטו של מקרא. אמנם, בדרך כלל אין רש"י שולל פירושים, אלא מפרש מיד את הפירוש לפי פשוטו של מקרא, בלי התחשבות בהתאמת הפירוש להלכה ולחלקים אחרים בתורה. אך כאן צריך לשלול את הפירוש של "תורת כהנים", כי פירושים רבים של רש"י בפרשתנו, ובחומש ויקרא בכלל לקוחים מ"תורת כהנים", כפי שמצייין רש"י עצמו בחלק מהם. יתר-על-כן – בפסוק הקודם מצטט רש"י התחזה של פירוש מ"תורת כהנים", ואומר "וכן" בתורת כהנים¹⁶, וכוונתו שיעיינו בהמשך הפירוש ב"תורת כהנים".

יתכן, איפוא, שכאשר יראו שפירושו של רש"י "גדר אמצעי שבאוון" לקוח מ"תורת כהנים", יחשבו שרש"י מקבל גם את ההסבר של "תורת כהנים" לגבי הקשר שבין "תנוך" לבין "גדר אמצעי". לפיכך הוא מדגיש "ולשון תנוך לא נודע לי".

לפי זה נפתרות שתי הקושיות: (א) שימוש רש"י בביטוי "ולשון תנוך לא נודע לי", (ב) העובדה שרש"י אינו אומר זאת בפרשת תצוה:

רש"י אינו יכול לומר "ולשון תנוך לא ידעתי", כי הוא אכן יודע את פירוש "תורת כהנים" ל"לשון תנוך". אבל בפירוש זה "לא נודע": הוא אינו מוכר¹⁷ ומקובל אצלי "לו", אשר לא באתי לפרש אלא פשוטו של מקרא¹⁸.

לפיכך אומר רש"י דברים אלה בפרשתנו, ולא בפרשת תצוה, כי בדרך כלל אין רש"י נוהג לשלול פירושים, ורק בפרשתנו יש סיבה מיוחדת לעשות זאת, ובנוסף לכך, בדברי חז"ל על הפסוק בפרשת תצוה אין הסבר ל"לשון תנוך"¹⁹.

(16) ובדפוס ב' "כדאיאת בתו"כ".

(17) ע"ד ולא נודע כי באו אל קרבנה (מקץ מא, כא).

(18) והא דבכמה מקומות כותב רש"י "לא ידעתי" וכיו"ב. אף שגם שם יש מדרשי רז"ל – ראה לקו"ש ח"ה ע' 1 הערה 2 וש"נ – הוא לפי: א) שבכלל אין דרך פרש"י לשלול דרו"ל, כדלקמן בפנים. ב) גם בדרז"ל על אתר כתו"כ וכיו"ב אינו צריך לשלול באם מובנת השלילה בפשטות (כי אינו ע"ד הפשט כלל).

(19) וגם בפ' צו (שם ח, כג-כד) אף שמפרש בתו"כ שם

ועוד ועיקר כפשוט – להוסיף בקיום המצוות בהידור, ובמיוחד בההידור במצות הצדקה (כללות כל המצוות²⁸) ש"מקרבת את הגאולה"²⁹.

וכדאי ונכון לקשר ההוספה בצדקה עם ההוספה בתורה בעניני משיח וגאולה – עי"ז שההוספה לצדקה היא מתוך כוונה לקרב ולזרוז את הגאולה, כיון שכוונה זו כשלעצמה היא חלק מלימוד התורה בעניני הגאולה – הלימוד (במחשבה – מזמן לזמן) דמאמר חז"ל "גדולה צדקה שמקרבת את הגאולה".

(משיחות ש"פ תודיע-מצורע, ו' אייר תנש"א)

– ישתדלו (מזמן לזמן) להשתתף גם בהלימוד בעשרה, כדי שיהי' אצלם גם המעלה שע"י הלימוד בעשרה (כבפנים).

(28) ראה תניא פל"ז.

(29) ב"ב י"ד, א.

להביא את 770 הביתה!

כל מי שהיה ב-770 אי פעם, זוכר בודאי את שלל

הקובצים והעלונים המחולקים בכל ליל שבת קודש

כעת ניתן להשיג את חלקם ברשת האינטרנט, אצלך בבית!

האתר מנוהל ע"י הרה"ת ר' יוסף-יצחק הלוי שגלוב

וכתובתו: <http://www.moshiach.net/blind>

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

מסכת סוטה) ובמדרשים, וגם – ובמיוחד – בפנימיות התורה, החל מספר הזהר (ש"בהאי חיבורא דילך דאיהו ספר הזהר כו' יפקון בי' מן גלותא ברחמים²¹), ובפרט בתורת החסידות (שע"י הפצת המעיינות חוצה אתי מר דא מלכא משיחא²²), בתורת רבותינו נשיאינו, ובפרט בתורתו (מאמרים ולקוטי שיחות) של נשיא דורנו – מעין ודוגמא והכנה ללימוד תורתו של משיח, "תורה חדשה מאתי תצא"²³, שילמד לכל העם פנימיות התורה (טעמי תורה), ידיעת אלקות (דע את אלקי אביך²⁴), כפס"ד הרמב"ם²⁵ ש"באותו הזמן. . יהיו ישראל חכמים גדולים ויודעים דברים הסתומים וישגו דעת בוראם כו" –

וההוספה בלימוד התורה בעניני משיח והגאולה (מלכות שבתפארת") היא הדרך ישרה" לפעול התגלות וביאת המשיח והגאולה בפועל ממש.

ועל של פועל באתי – ובודאי יעוררו ויפרסמו בכל מקום ומקום: כדי לפעול התגלות וביאת המשיח תיכף ומיד – על כאו"א מישראל (האנשים – הן יושבי אוהל (ישכר) והן בעלי עסק (זבולון), וכן הנשים והטף, כל חד וחד לפום שיעורא דילי") להוסיף בלימוד התורה (במיוחד) בעניני משיח וגאולה.

ומה טוב – שהלימוד יהי' (ברבים) בעשרה, כי, נוסף על המעלה ד"עשרה שיושבים ועוסקים בתורה שכינה שרוי' ביניהם²⁶, יש מעלה מיוחדת כשלומדים עניני משיח והגאולה ברבים בנוגע להתפעלות והשמחה ברגש הלב, שעיי"ז הולכת וגדלה ההשתוקקות והצפי' לביאת המשיח²⁷.

21) זח"ג קכד, ב – ברע"מ. הובא ונת' באגה"ק רסכ"ו.

22) אגה"ק דהבעש"ט – כש"ט בתחלתו.

23) ישע"י נא, ד. ויק"ר פי"ג, ג.

24) דה"א כה, ט.

25) בסיום וחותרם ספרו "משנה תורה".

26) אבות פי"ג מ"ו. וראה אגה"ק סכ"ג.

27) ולכן, גם אלה שרוצים ללמוד בעיון ושקו"ט (ועד לחדש חידושי תורה בעניני משיח וגאולה), מתוך מנוחה וישוב הדעת, ע"י הלימוד לעצמו או בחברותא

"תוך" ו"נוך" – יוצא, שבכך מתכוונת התורה ל"גדר אמצעי"²⁸.

כדי לשלול את הטעות, שפירוש זה מתאים גם לפי הפשט, מדגיש רש"י "ולשון תוך לא נודע לי".

וזאת, במיוחד כיון שכבר לפנינו למדנו בפירוש רש"י²⁹, ש"האנפה היא דיה רגזנית". כלומר, "אנפה" (עם "נוי") היא מלשון כעס ורוגז, כמילה "אף".

ומכך מובן, שגם בדרך פשוטו של מקרא, בפירושו של רש"י, יש מילים הכתובות לפעמים עם אות מסויימת, ולפעמים בלעדיה.

ו. לפי פשוטו של מקרא "תוך" אינו מלשון "תוך" ו"אנד"

הסיבה לכך שרש"י אינו מקבל פירוש זה היא: רש"י סובר, שמילה הכתובה לפעמים עם "נוי" ולפעמים בלי "נוי", יש לכל אחת מן המילים פירוש אחר³⁰, לפי פשוטו של מקרא.

28) וכ"ה בתי' דלעיל הערה 2.

29) שמיני יא, יט.

30) מפירוש הראב"ד וקרובן אהרן ותיו"ט ועוד (וכ"ה במלבי"ם) שם משמע שמפרשים שלדעת התו"כ תיבת "תוך" היא מלה מורכבת מ"תוך" ו"נוך", ולפי' לפי "תוך" אינם משתמשים בהגון*. ולהעיר שכמה סוגים כפי' כאלה: א) בנוד"ד שתיבה אחת מורכבת מב' תיבות ופי' תיבה זו יוצא מב' התיבות: ב) "אפאים" (האוינו לב, כו) וכיו"ב שרש"י כותב: ואונקלוס תרגם כו' תיבה זו לג' תיבות אמרתי אף אי הם – שכל האותיות ישנם בהתיבה והפי' רק מפרידם לג' תיבות, משא"כ בנוד"ד שה"ך" משמש לב' התיבות (תוך נוך).

ג) "שמים" שפירש"י (בראשית א, ח) "שא מים .. אש ומים שערבן כו" – שעיקר התוספה היא אות אל"ף "שא מים אש ומים", ש"ש לנו תיבות הרבה חסרות אל"ף לפי שאין הברת האל"ף נכרת" (פרש"י בא י, כא). וראה מפרשי רש"י שם (רא"ם, לבוש, דקדוקי רש"י, משכיל לדוד. ועוד).

ד) פרש"י שם "שם מים" – דמפרשים המ' לפניו וגם לאחרי (וראה משכיל לדוד שם**), משא"כ בנוד"ד

(* ועפ"ז צ"ע במלבי"ם שם שמפרש שבהודאה זו "תוך", הנון שבאמצע להקטין התוך כו' – דלכאורה לפי' תיבת "תוך" שבהתיבה, הוא רק "תוך". אשר לכן הוצרך לצרף ב' התיבות בתו"כ.

(** בספר הוכרזו לרש"י שם כתב דהנוסחאות שכתוב בהם שם מים במ"ם י"ל שאינן נכונות (כי הוא דעת ר"י

ההכרח לכך הוא: על "זבולון אפיך"³¹ מפרש רש"י "היוצא משני נחיריים של אף דיבר הכתוב כביכול בשכינה דוגמת מלך בשר ודם, כדי להשמיע אוזן הבריות כפי ההווה שיוכלו להבין דבר, שאדם כועס יוצא רוח מנחיריו, וכן עלה עשן באפו, וכן ומרוח אפו יכלו, וזהו שאמר למען שמי אאריך אפי, שזעפו נחה נשימתו ארוכה, וכשהוא כועס נשימתו קצרה... וכל אף וחרון שבמקרא אני אומר כן...³²".

מזה מובן, שלמרות שהמילה "אף" יכולה להיות בעל משמעות של רוגז וכעס, כאנפה, הרי זה ברור רק כאשר היא כתובה ביחד עם המילים "רוח" "עשן" "אאריך" (נשימות³²) וכדומה, אבל משמעות המילה "אף" כשלעצמה איננה כעס ורוגז, אלא האיבר אף כפשוטו³³.

לכן אי אפשר להסביר בפשוטו של מקרא, ש"תוך" הוא מלשון "תוך".

רש"י אינה מקבל שהמילה "תוך" היא מלשון "נוך" – רום וגובה, כ"חומת אנך", כי בנוסף לשינויים שבאותיות "אל"ף" ו"תי"ו", כדלעיל, הרי המילה "אנך" כשלעצמה, אינה מלשון "רום", אלא זהו "בדיל" למדידת ישרה של חומה³⁴, והקשר שבין "בדיל" זה לבין "גובה" ו"רום" הוא רק בכך שמניחים את ה"בדיל" לגובה החומה³⁵.

שמפרשים התיבות "וך" ששייכות (גם) לה"תי" אף שהנו"ן מפטיק. ועוד.

31) בשלח טו, ח.

32) וראה פרש"י וירא יח, כג.

33*) שהרי אי אפשר להאריך האף עצמו.

33) בפרש"י לך (זי, יא) "זוגמלתם כמו ומלתם והגון בו יתירה ליסוד הנגפל בו לפרקים כגון ג' של נוסף וג' של נושא כו" – ה"ו נון יתירה כיסוד נופל בתחלת התיבה ולא באמצע התיבה. ומוזה שלא פירש רש"י בבשלה שם שאף הוא משרש אף (כהרד"ק בספר השרשים שלו) מוכח שלא ס"ל כן. ועד"ז מובן בנוד"ד.

34) ראה פרש"י ומצודות (ועוד) עמוס שם.

35) ובפרט לפרש"י ח"ש (שם) (אבל הוא בחצאי רבוע) שכתב "חומת אנך שהוא מן נכה רגלים". וראה ראב"ד לתו"כ פ' צו שם.

ב"ח כו). וליתא ברש"י כתי' ה"א קלא. קמה (הר טולח). ובדפוס שני איתא רק "שמים אש ומים שערבן כו". אבל ברוב הדפוסים ומפרשי רש"י איתא. וכן משמע ברמב"ן כאן. (* וגם שם י"ל שחכרזו הוא כיון שהוא לשון ציווי ונפעל לא יבוא בציווי (וראה דקדוקי רש"י (מירא דכ"א) שם).

לפיכך אי אפשר לומר בפשטות, שהמשמעות של "על תנוך" היא "על גובה" – בעקבות הדמיון שבין "תנוך" לבין "אנך" – כי המילה "אנך" בעצמה איננה "גובה", ובמיוחד כאשר האותיות "תנוך" אינן כמו³⁶ האותיות "אנך", כדלעיל³⁷.

ז. הסבר דברי "הפותרים"

לפי כל האמור, מובנים גם דברי רש"י "הפותרים קורים לו טנדרוס", שלא כדבריו בפרשת תצוה "שקורין טנרוס".

ענינם של ה"פותרים" היא בדומה לענין פתרון חלום, כפי שמסופר לפני כן, בחומש בראשית, ששר המשקים ראה בחלום "שלשה שריגים", ויוסף פתר לו שהכוונה היא ל"שלשת ימים"³⁸. וכך גם לגבי חלום פרעה על "שבע פרות..." שיוסף פתר שהן "שבע

(36) בפרש"י ח"ש שם שבתיבת אנך האלף היא הוספה, ובפרש"י שמות ג, ב שלפעמים מוסיפים תי"ו. ועפ"י י"ל לכאורה בתיבת "תנוך" שיש בזה הושרש "נכה" שבאנך. אבל (נוסף ע"ז שמצד פרש"י ח"ש שם אין לפרש כבת"כ – נוך, גובה*, כבהערה שלפני, הרי) הוספת התי"ו המבואר ברש"י שמות שם היא להורות על ענין הדריכות – ראה דקדוקי רש"י (באר רחובות) – שאינו שייך בנדוד.

(37) ע"פ פ"י הצ"צ (הג"ל הערה 2) בגדר האמצעי שבאון – אולי י"ל מענינים מופלאים ע"ד ההלכה בפרש"י עה"ת: שזה שמוסיף "ולשון תנוך לא נודע לי" כוונתו לא רק לשלול הפי' שבת"כ, כפי' לשון "תנוך" כ"א שנפק"מ גם להלכה:

הלשון "גדר אמצעי שבאון" מצ"ע יש לפרש שקאי על כל העליונה של און שקשה כ"סחוס" ו"נק' גדר האמצעי כיון שיש לו דבר מקיף למטה בחלק גדול מן האון ועוד דגם שם בעליונית האון יש קצת עור רק קצת ע"ג הקשה" (צ"צ שם. וראה לעיל שוה"ג להערה 13 שגם ברמב"ם בפיה"מ משמע כן וגם שם מפרש "והוא אמרם תנוך און זה גדר האמצעי").

משא"כ לפי' התו"כ בתיבת "תנוך" – "תוך" – נוך – מוכרח לומר שהוא גדר האמצעי בפני נקב האון כפי' הראב"ד לתו"כ. וק"א שם*.

(38) וישב מ, יב.

(* אלא ש"ל שני"פ פרש"י נוך הוא כמו נכה, וגם מצד זה שייך לגדר האמצעי שבאון. ע"ד פי' הב' בראב"ד לתו"כ צו שם.

(* כ"כ בצ"צ שם בפ"י הק"א ובשו"ת מלבושי יו"ט שם תפס באור"א קב"א ומפרש דברי התו"כ ע"ד הג"ל ברש"י. וצנע"ז

שנים³⁹. כלומר, בחלום לא ראו "ימים" או "שנים", ובכל זאת יוסף פתר, גילה והראה את כוונת החלום, שהכוונה היא לשלשה ימים ולשבע שנים. כלומר, "פותרים" מוצאים צד שווה בין שני דברים שאינם זהים.

לפיכך, לאחר שרש"י אומר "ולשון תנוך לא נודע לי" – שלפי פשוטו של מקרא אין מתאימה ההשוואה של "תנוך" ל"תוך" ו"נוך" – הוא ממשיך ואומר, ש"הפותרים קורים לו טנדרוס":

אלה ה"פותרים" ומשוים בין שפות⁴⁰, שלפי דרך פירושם יש הסבר ל"לשון תנוך" מפני הדמיון של "תנוך" ל"תוך" ו"נוך", אומרים, שזוהי הסיבה לכך שה"לעז" של "תנוך" הוא "טנדרוס", כי שתי המילים הללו "דומות" בצליליהן – במילה "טנדרוס" יש צליל של "תי"ו, "נוך" ו"א"ו", בדומה למילה "תנוך" – ולכן ה"פתרון" של המילה "תנוך" ב"לעז" הוא "טנדרוס".

ח. הדמיון בין מילים בלה"ק לשפות אחרות

לכאורה, כיצד ייתכן בפשוטו של מקרא, שמילה ב"לעז" בתקופת רש"י, תהיה בעלת שורש זהה כשל מילה בלשון הקודש, מילה בחזו"מ?

– הרי אנו מוצאים יותר מזה בפירוש רש"י בפרשת דברים⁴¹: על "צידונים יקראו אחרון שריון והאמורי יקראו לו שניר" אומר רש"י "הוא שלג בלשון אשכנזי ובלשון כנעני". כלומר, המילה "שלג" בלשון אשכנזי ובלשון כנעני בתקופת רש"י היא כבשפת "האמוריים", אשר "יקראו לו שניר" – מילה המופיעה בחזו"מ.

[ולהעיר: גם עתה נקרא שלג בלשון אשכנזי, ובאנגלית, בדומה ל"שניר" – "שניי", "סנאו"⁴²].

(39) מקץ מא, כו.

(40) עפ"י זיבן גם ל' רש"י בתצוה כה, כב: ואף שרשרות פתח נחם כו' לשון שרשים ואמר שהרי"ש כו'.

(41) ג, ט.

(42) ויתירה מזו י"ל, שכולם באים משורש "שלג" שבלה"ק, וא"כ הרי"ו כנדר"ד.

דכולא" (כשמוכשרין מעשיו ותיקן כל הדברים . . . רק פסולת שבסוף לבושיו עדיין לא נתברר כו" מצד ענין הגלות – כמו רבי; ובדורנו זה – דור האחרון של הגלות, עקבתא דמשיחא, שכבר נסתיימו ונשלמו כל עניני העבודה שהיו צריכים להעשות במשך זמן הגלות – י"ל שכל בני"הם בדרגא זו.

והשאלה היא: כיון שכבר נסתיימו "מעשינו ועבודתנו כל זמן משך הגלות"¹⁷ – מהי ה"דרך ישרה" (הקלה והמהירה ביותר מבין כל דרכי התורה) שיבור לו האדם (כללות בני"ה) שגמר עניני העבודה כדי לפעול התגלות וביאת המשיח¹⁸?

. . . וביאור ה"דרך ישרה" להתגלות וביאת המשיח ע"י "מלכות שבתפארת" – בנוגע למעשה בפועל:

ובהקדמה – שכיון שמשיח צדקנו עומד לבוא תיכף ומיד, אבל עדיין לא בא בפועל, שלכן דרושה ההשתדלות האחרונה ("סוף לבושיו") של כאו"א מישראל להביא את המשיח, צריכה להיות הפעולה (לא ע"י מלכות בטהרתה, ענינו של מלך המשיח עצמו, אלא) ע"י "מלכות שבתפארת", כלומר, ענינו של המשיח (מלכות) כפי שהוא בתורה (תפארת).

. . . ובפשטות: "תפארת" – הו"ע לימוד התורה, ו"מלכות שבתפארת" – הוא לימוד התורה בעניני מלך המשיח ובעניני הגאולה שנתבארו בריבוי מקומות¹⁹,

– בתורה שבכתב (ובפרט "בדברי הנביאים . . . שכל הספרים מלאים בדבר זה"²⁰) ובתורה שבעל פה, בגמרא (ובפרט במסכת סנהדרין ובסוף

(17) תניא רפל"ז.

(18) ומתחיל מהתגלות וביאת המשיח שבכאו"א מישראל, כידוע שהפסוק "דרך כוכב מיעקב גו" שקאי על מלך המשיח (ירושלמי תענית פ"ד ה"ה), קאי גם על כאו"א מישראל (ירושלמי מע"ש פ"ד ה"ו), כיון שיש בו ניצוץ מנשמת משיח (מאור עינים ס"פ פינחס).

(19) ונקל למוצאם – ע"י ספרי המפתחות (שרבו בדורנו זה) על סדר הא-ב, בערכים המתאימים: גאולה, משיח, וכיו"ב.

(20) רמב"ם הל' מלכים פי"א ה"ב.

בגאולה האמיתית והשלימה שאין אחרי גלות, כפס"ד הרמב"ם⁸ "יעמוד מלך מבית דוד וכו'".

... ושם⁹ (בהתחלת הסוגיא): "דבי רבי שילא אמרי שילה שמו, שנאמר עד כי יבוא שילה, דבי רבי ינאי אמרי ינון שמו (כמו ינאי, כל אחד הי' דורש אחר שמו¹⁰), שנאמר יהי שמו לעולם לפני שמש ינון שמו, דבי רבי חנינה אמרי חנינה שמו, שנאמר אשר לא אתן לכם חנינה, ויש אומרים מנחם בן חזקיה¹¹ שמו, שנאמר כי רחוק ממני מנחם משיב נפשי¹².
ואנן (חסידים) נעני' אבתריהו (בנוגע לרבותינו נשיאינו, ובפרט כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו) – יוסף שמו, שנאמר¹³ "יוסף אדני שנית ידו גו' ואסף נדחי ישראל גו'", יצחק שמו, שנאמר¹⁴ "אז ימלא שחוק פינו".

* * *

"רבי אומר איזו היא דרך ישרה שיבור לו האדם כל שהיא תפארת לעושי' ותפארת לו מן האדם¹⁵ . . . ויש לומר הביאור בזה – בהמשך להאמור לעיל בנוגע להתגלות וביאת המשיח:

... "רבי אומר איזו היא דרך ישרה שיבור לו האדם":

"האדם" – קאי על "אדם¹⁶ הזה (ש"הוא במדרגה גדולה . . . שלימו

(8) שבערה 5.

(9) סנהדרין שם.

(10) פרש"י שם. – ולהעיר מדויק לשון פרש"י "כל אחד הי' דורש אחר שמו" (ולא שהתלמידים חידשו ששמו כשם רבם).

(11) כ"ה ("בן חזקיה") בדפוסים שלפנינו, ובירושלמי ואיכ"ר: "מנחם" סתם. – ולהעיר פרש"י מעתיק תיבת "מנחם", ומוסיף "בן חזקיה". וכנראה שצ"ל בפרש"י "הג בן חזקיה", אלא שהבחורה הזעזער "תיקן" והשמיט "הג". ועצ"ע.

(12) וראה גם ירושלמי ברכות פ"ב ה"ד. איכ"ר פ"א, גא. וראה לקוטי לוי"צ על מארז"ל ע' קו ש"כל הדעות אמת הם ואלו ואלו דא"ח", עיי"ש.

(13) ישע"י יא, יא"ב.

(14) תהלים קכו, ב. וראה ברכות לא, א.

(15) אבות פ"ב מ"א.

(16) לקו"ת פרשתנו כב, ב.

ודומה לכך המילה "טנדרוס" בתקופת רש"י, שהיא מן השורש "תנוך", שבומוש.

ט. הסיבה לנגעים – הסתלקות החכמה

מיינה של תורה שבפירוש רש"י:

מוסבר בספרי הקבלה⁴³, שהסיבה לנגעים היא "הסתלקות אור החכמה, כי מצורע חשוב כמת וכתוב ימותו ולא בחכמה". בחסידות⁴⁴ מוסבר ענין זה בהרחבה לגבי עבודת האדם: "מוחין דאימא" – הדרגה של "בינה", התבוננות בגדלות הבורא, מעוררים אצל האדם אהבה מדרגת "רצוא", רצון לצאת ממצויאותו העצמית ולהכלל באלקות.

"מוחין דאבא", דרגת ה"חכמה", הנעלית מבינה, גורמים להתבטלות מוחלטת כלפי אלקות, עבודה מסוג של "שוב" שאינה כלות הנפש, אלא התבטלות על-ידי התעסקות בתורה ובמצוות למטה.

"נגעים" נגרמים עקב "הסתלקות אור החכמה": כאשר חסרת ההתבטלות המוחלטת של החכמה, ועקב זאת חסרת הורדת ה"רצוא" וכלות הנפש לדרגת "שוב" – לימוד התורה וקיום המצוות, או יכולה דרגת ה"רצוא" (הנובעת מהתבוננות של "מוחין דאימא" בלבד) לאפשר "יניקה לחיצונים" (=השפעת כחות לצד החיצוני) כפי שהתלהבות בתפילה בלבד יכולה להביא לידי הרגשת ישות עצמית וכדומה, ועד לידי התלהבות בלתי רצויה⁴⁵.

לפיכך תיקון הנגעים ורפואתם נעשים על-ידי הכהן, שהוא מוריד למטה את אור החכמה, וכך נטהרים הנגעים ונדחית יניקת החיצונים, כמוסבר בהרחבה בחסידות.

(43) ע"ח של"ח פ"ז. הובא בלקו"ת ריש פרשתנו*. ועוד.
(44) לקו"ת פרשתנו שם. סהמ"צ מצות טומאת המצורע. ובכ"מ.

(45) לקו"ת שם. ע"ד פלשתים דקדושה וכו' (תו"א סא, ג ואילך. תו"א ר"פ תולדות פ"ז).

(* בלקו"ת שם: של"ז (נ"פ דפוס שקלאב. תקס).

י. הסיבה לנגעים – הסתלקות החכמה

בטהרה על-ידי הכהן ישנם שני פרטים⁴⁶: "והובא אל הכהן" ו"ויצא הכהן אל מוחין למחנה". כדי לתקן את הנגעים אין להסתפק בהורדת השפע של אור החכמה בלבד ("ויצא הכהן..."), אלא יש צורך לפני-כן ב"והובא אל הכהן" – התיקון (מקורו⁴⁷ הנגעים, ב) "רצוא" וכלות הנפש. דבר שנעשה באמצעות "מוחין דאימא" (בינה), והתאמתם אל ה"שוב", על-ידי הכהן – חכמה. וביחד עם תיקון ה"רצוא" מתאפשר אחר-כך "ויצא הכהן..." – הורדת והבאת אור החכמה אל "מוחין דאימא", ועל-ידי כך מתבטלת האפשרות לנגעים.

שני פרטים אלו בטהרה רמוזים בפסוק ובפירוש רש"י: "ונתן הכהן על תנוך ארון המטה הימנית... מורה על המשכת אור החכמה – (ונתן הכהן) אל מוחין דאימא – ארון", "שמיעה" והתבוננות⁴⁸.

ועל כך אומר רש"י "ולשון תנוך לא נודע לי" – הטהרה והתיקון שב"תנוך ארון", במוחין דאימא, "לא נודע"⁴⁹, אינם באים מעצמם על ידי המשכת מוחין דאבא, באמצעות הכהן, אלא יש צורך תחילה בתיקון הפגם של מוחין דאימא – בכינה עצמה כשם שהתשובה צריכה להיות במקום הפגם⁵⁰.

[רש"י משתמש בביטוי "לא נודע", לשון נפעל, "ידיעה" ופעולה הנעשית מאליה, ולא בביטוי "לא ידעתי" וכדומה].

(46) לקו"ת פרשתנו כה, א ואילך.

(47) להעיר ש"והובא" צ"ל למקום שמוטר לבוא לשם (מקומו – אלא שבמקומו גופא הקרוב למקום הכהן – ספורנו ע"פ), או שההבאה היא בנפשו שלא להשוות (תו"כ ע"פ).

(48) ראה מאו"א בערכו (וש"נ): און נק' בינה כו'. וראה סהמ"צ שם (ק, סע"ב) במוחין דאימא בינה הוא השגה והתבוננות והיא כמו בחי' שמיעה שמשגיג הדבר. ולהעיר ע"ד הנ"ל (בפנים) מתורת לוי"צ הערות למס' נגעים ע' שנט ואילך.

(49) ע"ד הפי' לא ידעתי נפשי (ראה מק"מ ר"פ צו) ע"ס כו' לא ידענו (לקו"ת חקת סד, א) איני יודע באיזו דרך כו' (ברכות כה, ב) מצד פנימיות הנפש שלמעלה מידיעה (אוה"ת פנחס ע' א"ט ואילך. ד"ה אך בגורל תרכ"ז. ד"ה אשרינו תרפ"ח, תרצ"ז. וראה לקו"ת ויקרא ג, סע"ד).

(50) לקו"ת פרשתנו שם לענין זה שצריך לתקן תחלה המעוות במוחין דאימא.

הוספה בשורת הגאולה

כב.

מדובר ומודגש ביותר בזמן האחרון ממש ע"ד הצורך בפעולתו של כאו"א מישראל לעשות כל התלוי בו להביא את משיח צדקנו בפועל ממש תיכף ומיד ממש,

– כיון שבימינו אלה ממש (עם סיומו של חודש ניסן דהי' תהא שנת אראנו נפלאות) „כלו כל הקיצין“ (קץ הימים"ו וקץ הימין"1) כפשוטו ממש², ובודאי שתיכף ומיד בא משיח צדקנו, וכאו"א מראה באצבעו ואומר „הנה זה (מלך המשיח) בא“³, שכבר בא (בלשון עבר) ברגע שלפני רגע זה.

* * *

משיח נמצא בעולם בזמן ומקום הגלות, ובמצב של גלות, שסובל תחלואי הגלות [כהמשך הגמרא⁴ „אמר רב אי מן חייא הוא כגון רבינו הקדוש“, „אם משיח מאותן שחייין עכשיו“⁵ ודאי היינו רבינו הקדוש, דסובל תחלואים וחסיד גמור הוה“⁶], ומצפה בקוצר רוח ובכליון עינים⁷ להתגלות (מההעלם בזמן ומצב הגלות), דמלך המשיח גואל את ישראל

(1) ראה אוה"ת ר"פ מקץ. וש"נ.
(2) נוסף לכך שבזמן הגמרא כבר „כלו כל הקיצין“ (סנהדרין צז, ב).
(3) שה"ש ב, ח ובשהש"ר עה"פ (פ"ב, ח (ב)).
(4) סנהדרין צח, ב.
(5) וע"פ פס"ד הרמב"ם (הל' מלכים ספי"א) „ואם יעמוד מלך מבית דוד כו" – היינו שהוא כבר מלך.
(6) פרש"י שם. – וע"ש זה נקרא „חיוורתא (מצורע) דבי רבי“, „ע"ש רבינו הקדוש שנקרא רבי . . . שהי' סובל תחלואים ויסורים כמוהו“ (תדא"ג מהרש"א שם).
(7) שלכן „שרי חד ואסיר חד (מתיר נגע ומקנחו וקושרו מתיר האחר ועושה כן, ואינו מתיר שני נגעים יחד (כשאר הסובלי חלאים שיושב ביניהם)), אמר דילמא מבעינא דלא איעכב (אי בעי לי לצאת ולגאול את ישראל לא איתעכב כדי קשירת שני נגעים)“ – סנהדרין שם ובפרש"י.

שיחות

מצורע

לקוטי

”על בוהן ידו... ועל בוהן רגלו“ – בקיום המצוות במעשה, ביד וברגל⁵¹, ואז מתבטלים הנגעים – ”וכיפר עליו הכהן וטהר“⁵².

(משיחת ש"פ מצורע תש"ל)

(51) ראה תורת לוי"צ שם.

(52) פרשתנו יד, כ.

והתיקון שבמוחין דאימא נרמו במילה "הפתורים", שמשמעותה, ככפתרון חלומות, גילוי ופירוש התוכן הפנימי של שני דברים הנראים שונים, ועל-ידי כך קישורים ואיחודם. משמעות הדברים בעבודת האדם בענייניו היא: פותרים את "מוחין דאימא", את ההתלהבות וה"רצוא" הנובעים מבינה, שיהיו, כפי שנדרש על-פי הכוונה הפנימית. ולאחר מכן נמשך אור החכמה ב"תנוך", עד

לזכות

כ"ק אדוננו מזרנו זרבינו

מלך המשיח

❧ ❧ ❧

ויה"ר שעי" קיום הוראת

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח (בשיחת ב' ניסן ה'תשמ"ה)

להכריז יחי, יקויים הבטחתו הק',

שההכרזה תפעל 'ביאת דוד מלכא משיחא'

❧ ❧ ❧

יחי אדוננו מזרנו זרבינו מלך המשיח

לעולם ועד